

ESQUEMA DE DAMIÀ HUGUET

Josep Albertí

INTRODUCCIÓ

Deu anys més tard veim l'acabament dels 60 i l'inici dels 70 amb la perspectiva suficient, amb el so del temps suficient, amb el significat del temps suficient, com per adonar-nos de la naixença, aleshores, d'algunes alternatives textuais, arreu dels Països Catalans, amb una capacitat de renovació, revolta i compromís envers el llenguatge, com poques vegades s'havien donat (tan sols a nivells individuals) dins la llarga hegemonia del franquisme. La crisi del realisme social, que va tocar fons durant aquells anys, va qüestionar seriosament els models literaris vigents, i la poesia, com a capdavantera en sensibilitat, tal i com li pertoca sempre al llarg de la història, féu aigua pels quatre costats. L'aparició de noves tendències —des de la clara òptica de llibertat, sense consignes ni dogmes— havia de ser difícil, i àdhuc contradictòria, dins la jove poesia catalana.¹ Tanmateix, pel que fa a les Illes, i especialment a Mallorca, s'havia de bastir un edifici que avui podem anomenar com a ric en heterogènies de procediment, madur en trajectòries determinades i positiu en l'estratègia de lluita contra els convencionalismes, el conformisme i de vegades el menyspreu que envoltaven el text poètic.

La vida poètica a Mallorca —publicacions gairebé subterrànies, revistes, accions, etc.— que desembocà en la "nova poesia" dels 70 no tenia precedents en els dècennis anteriors. Durant els 60 mancaren —tant per escassa imaginació com per censura— alternatives que lligassin amb les activitats i guanys de la poesia europea contemporània, per anomenar tan sols una proximitat. Llibres aïllats, poetes solitaris apareixien per esvaïr-se poc temps després en un silenci prou simptomàtic.² Per afegitò, la gola per un gènere literari més convencional (i més comercial) com la novel·la o la prosa creativa, provocà, tant des de pressupòsits ideològics (que possiblement amagaven la incapacitat per comprendre la pregonesa del text en llibertat que és la poesia), com des de postures tendents a la "professionalització", el trànsit de molts escriptors que havien començat llur treball en poesia, a la prosa.³ Els primers anys dels 70, doncs, Mallorca fou terra de ben pocs poetes actius. A causa d'un bon nombre de qüestions que s'hauran d'estudiar des de camps no estrictament literaris, ans també sociològics i polítics, aquesta situació fou la que es trobaren els primers poetes, nascuts els últims anys 40 o primers dels 50, disposats a demostrar que la poesia no havia dit encara el darrer mot.

(1) Són de consulta imprescindible les dues obres generals següents: *Les darreres tendències de la poesia catalana* de Vicenç Altaió i Josep Maria Sala-Valldaura. Ed. Laia, Barcelona 1980. I *La nova poesia catalana* de Joaquim Marco i Jaume Pont. Ed. 62, Barcelona 1980. Vegi's també el meu treball crític sobre aquestes dues obres *Love me because nothing happens*. *Artlugi*, núm. 12, amb puntualitzacions referents a Damíà Huguet.

(2) Ens referim a poetes com Bartomeu Fiol, Miquel Bauçà, Guillem d'Efak, Miquel Angel Riera...

(3) Escriptors com Guillem Frontera, Llorenç Capellà, Miquel López Crespí, Francesc de Paula Barceló...

Un dels joves poetes que escometien la seva escriptura, amb la idea clara de reconstruir la paraula incorruptible, de bastir una estructura ampla i progressiva de fases on encabir-hi la seva pròpia visió del món que l'envoltava i de l'absurd que l'apassionava, aquests anys, fou Damià Huguet. Tant aquesta introducció com l'aproximació que redactaré tot seguit, són tan sols un esquema de les circumstàncies en què s'ha desenvolupat una obra a hores d'ara madura i amb possibilitats d'anàlisi a fons. Ell és un dels representants més il·lustratius de tota aquesta nova "circumstància poètica".

DADES BIOGRÀFIQUES

Damià Huguet i Roig va néixer a Campos (Mallorca) dia 10 de juny de 1946. La seva família tenia una petita fàbrica de material de construcció que ell ha continuat treballant. Fill únic, el seu pare va morir quan Damià era molt jove. Un oncle seu, Miquel Roig i Adrover, ha desenrotllat una tasca d'escriptor local sense allunyar-se mai d'un to discret i anacrònic.⁴ Sembla també que un cosí del seu pare, amagat per por a les represàlies feixistes durant i després de la guerra civil del 36, havia escrit, però els seus textos no han pogut ésser recobrats. Damià Huguet va estudiar el batxiller al seu poble. Un cop acabats els estudis, tanmateix, no emprengué cap carrera universitària, ni inicià cap altre tipus d'estudis. Des de Campos i el seu treball a la fàbrica familiar, però, s'obrí a totes les disciplines artístiques, en principi com a espectador i aviat com a actor. D'una manera desordenada el seu interès creixent per les arts plàstiques, pel cinema sobretot, per la fotografia, per l'esport (fou jugador de l'equip de futbol de Campos), per la pintura i part damunt de tot per la literatura, féu d'ell un home molt preparat pel que fa a la sensibilitat i a l'amplitud de coneixements necessaris per a una pràctica artística en l'actualitat. El seu cas ens recorda per força molts dels exemples avantgardistes de la cultura catalana: el Salvat-Papasseit inquiet davant totes les conquestes més avançades, el Foix apassionat per l'esport i l'aviació... Tanmateix Huguet, amb aquests guanys, patia de la manca d'un sistema i d'un mètode que li creava llacunes, mentre la seva gairebé voraç fam de sensacions creixia tot cavalcant amb destresa les màquines que encara no

eren més que publicitat per als estudiants i protagonistes de la nova poesia.

Cap a la segona meitat dels anys 60 Damià Huguet començarà a escriure els seus poemes. El 1969 guanyarà el Premi Blanquerna de Poesia en la seva primera convocatòria, a Manacor, amb el recull *Home de primera mà*. El 1966 s'havia sentit vertaderament identificat amb la problemàtica de la seva terra, amb motiu del ler. Cicle de Conferències de Campos, on distints intel·lectuals parlarien de temes socials mallorquins. Fins l'any 1972, tanmateix, no veuria publicats els seus primers poemes publicats en un llibre, i aquí comença de veres la seva escriptura, de la qual ens hem d'ocupar a continuació.

MODEL I PLURALITAT

Hem vist que Damià Huguet no és el típic poeta universitari, però tampoc no pertany a la tropa semianalfabeta que publica els seus llibres de versos sense comprendre l'imprescindible compromís amb la pluralitat dels llenguatges que l'artista contemporani no pot refusar. Huguet no és dels escriptors que viuen als núvols, o, per emprar un símil que agradava molt als del realisme social, no viu dins una torre d'ivori (com també sembla, avui, que s'estableix dins part de la generació poètica jove un cert descompromís estetitzant, no denunciat mai per cert per la nova crítica). Ben cert és que el poeta de Campos no ens ha donat un cos textual destinat a analitzar el que representa dins la seva escala de valors l'escriptura d'avui, però hem de tornar recordar que això, dins la nova poesia catalana és més aviat el corrent. Tanmateix Huguet ha exercit amb una dedicació d'intel·lectual conscient i responsable amb els seus criteris la tasca periodística, la qual s'eixampla des de la senzilla crònica local de la seva vila al treball sobre la cinematografia contemporània, passant per l'article creatiu sobre les obres literàries que li han cridat l'atenció, el treball en prosa, fregant la poesia, per a catàlegs de pintors, o les col·laboracions de report als programes de festes populars de Campos, fins arribar a l'acurada labor d'investigació que ha fruitat amb el llibre recent, *Bibliografia dels escriptors de Campos (1306-1979)*.

Havent assenyalat la multiplicitat de pràctiques artístiques que Huguet ha desenvolupat o estudiat, cal

(4) Vid, *Els poetes insulars de postguerra* de Manuel Sanchis Guarner. Ed. Moll, Palma de Mallorca 1951. I *Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)* de Josep Massot i Muntaner. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1978.

que arribem a la conclusió que el seu text, si no és reprimat per la pròpia voluntat del poeta, haurà de ser absorbit per una pluralitat d'experiències i referents. Sens dubte ha estat així. Nogensmenys diríem que no és massa arriscat afirmar una presència modèlica dins la poesia de Damià Huguet que durarà —i alguna vegada la traspasarà— fins el llibre que trenca en dues èpoques la seva escriptura —*Ofici de sords*—. Es tracta de Blai Bonet. Un autor, per altra banda, que a Mallorca no ha influït només Huguet, ans també alguns dels poetes de la seva generació, com Bernat Nadal, i fins i tot alguns de formació anterior, com Miquel Àngel Riera. Es a dir, si, com veurem, la poesia de Damià Huguet assoleix la seva afirmació i el seu discurs a partir de la receptabilitat d'un autèntic bombardeig de mites contemporanis que van des de la música pop al cinema de Truffaut o de Godard, de la pintura surrealista a Tàpies, un model —el de l'escriptura de Blai Bonet—, amb els seus enginyers estilístics i àdhuc amb fórmules típiques del poeta de Santanyí, marca definitivament la seva empremta passant per damunt tot. Es tracta, sens dubte, d'un enlluernament per un autor propiciat, amb tota seguretat, per factors que superen l'estrictament literari, i que durant un temps posaren en perill, al nostre entendre, l'assoliment d'una veu pròpia per part de Damià Huguet.

Aquest, doncs, és un aspecte prou complex, com el lector haurà sospitat, perquè ens dediquem ara a analitzar-lo. Caldrà que els nostres estudiosos hi esmercin el seu temps; la qual cosa, d'altra banda, segurament ens hauria de portar a conclusions relacionades amb l'obsessió d'Huguet d'arrelar-se cada cop més en el llenguatge —tan ric— de la part forana de Mallorca en una doble acció creadora i reivindicativa a nivell social.

ELS DOS SEGMENTS

A) Damià Huguet es va donar a conèixer com a poeta, ho hem assenyalat més amunt, amb l'atorgament del Premi Blanquerna el 1969. Tot i que les seves tasques periodístiques de corresponsal de Campos a *Diario de Mallorca* ja apareixien d'un temps ençà, la seva labor poètica era encara en procés de confecció, i no n'havia donat cap mostra a la impremta. *Home de primera mà*, tanmateix, no va ésser editat fins tres anys després dins el recull unitari *Poesia 72* de Josep Albertí, D.H., i Bernat Nadal. Un avanç d'aquest poemari, la peça titulada *Teorema*, fou publicat a les pàgines literàries de *Diario de Mallorca* dia 29 d'abril de 1971. La mostra feia evident tot d'una els trets de la poesia huguetiana i n'era

un exemple exacte. Referència a Pasolini i al seu film d'aquest títol, Truffaut, Lazaga, Dylan Thomas, César Vallejo bastien unes referències culturals amples i allunyades dels tons lírics abstractes de molta poesia jove. Aquesta primera edició de *Teorema* era emmarcada dins un article del mateix Huguet sobre Blas de Otero. Naturalment, quan va aparèixer el grup de poemes *Home de primera mà*, la complexitat de la seva poesia es va posar immediatament de manifest. La duresa d'un llenguatge rural que estrenyia amb força la mà d'uns símbols i arguments típicament urbans i fins i tot cosmopolites, ens demostraren que Huguet assumia una concepció del món des d'un microcosmos —la seva vila— d'on extreia una parla rica (i que s'hauria d'anar fent obsessivament rica amb la seva poesia posterior), mentre se sentia fascinat —i llançat a comprendre'l— pel cosmos de l'art de mesura universal.

Es tractava, sens dubte, d'una recopilació poètica on l'examen de les poesies independentment del seu conjunt, centrava l'esquema que l'autor s'havia proposat a l'hora d'editar: *Yo no he pretendido nunca escribir un libro de poemas*, deia Damià Huguet a Santiago Miró en un interviu publicat a *Ultima Hora* de Palma el 21 d'abril de 1972. *A mi me gusta escribir poemas sueltos, eso es todo*. Això delatava tant una despreocupació per publicar com l'atenció exclusiva pel nucli d'un poemari: el poema com unitat, com un text que s'autoabasteix i es representa en la síntesi, tot i que els mots del poeta ens puguin semblar ingenus. Per això, doncs, cal veure que les paraules d'Huguet no són casuals. Si llegim amb atenció aquest primer aplec, al seu interior hi clißarem la resposta. L'autor redacta cada poema més enllà del mateix concepte de poesia. Cada text és això: un cos textual, prosaic, narratiu, èpic que determina un gir profund. El poeta ha provat, doncs, de fer narracions, i les ha estructurades amb versicles en comptes de fer-ne proses poètiques. No ha volgut triar cap fórmula estricta i ha pretès de bastir-ne una que respongués a les seves necessitats, sense, tanmateix, vanar-se d'inventar-ne una d'inèdita. Aquesta és una característica que el disposa plenament per a la investigació futura. La construcció textual on el prosaisme no s'ha d'entendre com una mancança, sinó com una provatura, incorpora elements típicament narratius, des de la base irònica del segon poema, *Rancors emparaulats*, les enumeracions i sobretot els diàlegs o la transcripció d'un text antic recreant-lo al tercer poema. Aquí tendrem altre cop l'inventari de mites com a recurs decidit de miralls, can-

tants de moda, Tàpies, Antonioni, Bergman, Delvaux, Duffy; sistema que patentitza les influències del Blai Bonet de *L'evangeli segons un de tants*. Vora aquests rastres que deixa Huguet al lector, tant per facilitar-li els seus camps semàntics com per anomenar i enregistrar els seus miralls i recursos de sublimació, cal assenyalar que el poeta per damunt tot, i com va dir Enric Sulià al seu treball del primer número d'*Els Marges*, "es pren a sí mateix com a tema". És el seu ego que burxa per mil estances on cal designar el nom de l'amor. L'amor que és el terme per qualificar la forma de relació que el subjecte manté amb el seu objecte.

*"He intentat embastar un somni eròtic.
Escarnir-me a mi mateix, mascle d'amor,
amb frecs suaus d'ombrívols actes despullats..."*

Els versos esmentats pertanyen a *Una llunyana habitació emblanquinada*, p. 69. Aquests i tants d'altres ja ens diuen clarament que no som davant un poeta que emprarà sistemes estantíssims per designar l'objecte ni per situar el subjecte. Duresa de mots i de mons, l'eroticisme el distanciarà definitivament del realisme social, i fins i tot del realisme, encara que Huguet hagi estat definit com a realista. Potser el to prosaic i un cert èmfasi que recorda de vegades el clixé del realisme històric hagin fet possible aquest criteri. Perquè la fàl·lica vigor que el poeta exhibeix en els seus versos, també confusibles amb un xic de masculisme si el lector no coneix l'entorn social i econòmic que envolta el poeta al seu poble, determina més aviat una ira que prové de la visió dels somnis enfrontada a la realitat. El mot, tanmateix, és desproveït, en la poesia primera d'Huguet (tasca que continuarà després) de tota ingenuïtat, perquè el poeta vesteix de la violència que demana la seva mirada damunt la vida, mentre la seva definició política no és gens enigmàtica:

"Nomen Pedro, José, Francisco. Vénen d'Espanya."
tot aprofitant un títol problemàtic a la Mallorca dels anys 60: *Els forasters*.

El segon títol que Huguet va publicar fou *Cinc minuts amb tu*, Premi Les Illes d'Or 1973, i aparegué dins la col·lecció *Balenguera* de l'Editorial Mo!!l, núm. 8. Les opinions sobre aquest text —compost d'onze poemes llargs— foren prou divergents. Jaume Melendres va publicar una crítica frontal on deia directament que "no es un buen libro de poemas", tot i que la soledat i la por d'Huguet "producen a veces imágenes de intensa

luminosidad". Josep Maria Llopart, en canvi, a "*Damià Huguet i la poesia*", afirma que el segon llibre del poeta "mereixia sens dubte un ressò molt més vast que el que va obtenir arran de la seva publicació". I afegeix que "s'insinuen unes possibilitats de contenció", amb la qual cosa no ens sentim massa d'acord.

Cinc minuts amb tu, en efecte, eixampla els terrenys dels primers poemes en vida quotidiana, però l'excés hi és palès i en condiona la seva estructura general. Aquí el prosaisme fa aparició, i gosaríem de dir que acompanya la parauleria. No creim que aquesta segona mostra d'Huguet sigui representativa dins el conjunt de la seva obra, tot i que aquest fou un risc que el poeta va córrer voluntàriament a fi de trobar el seu Graal, el no-res del mot contra la depressió i la magnitud de la teràpia a través de l'anàlisi del trauma o la frustració, del desig o la mancança.

Haurien de passar tres anys fins que Huguet donàs a les premses nous llibres, tanmateix el 1976 n'apareixien tres, dos dels quals tanquen el primer segment d'aquesta aproximació, mentre el tercer obri una nova etapa o segment i inaugura una col·lecció poètica dirigida pel mateix Huguet. Una doble crisi, doncs, de la qual l'autor en surt envigorit. En primer lloc, l'auto-crítica que ha exercit amb el propi text, segonament la lucidesa davant el fenomen social de manca d'editores poètiques amb visió prou ampla com per copsar la nova escriptura i ésser-ne difusores. Els llibres esmentats, però, tenen els següents títols: *Carn de vas*, *Esquena de ganivet* i *Ofici de sords*. Les elucubracions personals i la mateixa forma estilística presideixen els dos primers llibres, amb una insistència obsessiva de tots els mites, però alguns poemes ja auguraven un canvi de pràctica, com *Terra de mata*, dins *Esquena de ganivet*. Francesc Parcerisas va publicar un article molt aclaridor sobre un d'aquests dos aplecs intitulat *La poesia recent de Damià Huguet*, del qual n'extreurem alguns fragments: "En ordre invers al de llur publicació, *Carn de vas* està datat els anys 73 i 74, i *Ofici de sords* el 75. El primer, dividit en tres parts, comença essent una clara continuació de *Cinc minuts amb tu*, amb poemes llargs, voluntàriament feixucs de dicció, abassegadors, d'una adjectivació més brutal que no pas incisiva, on l'autor sembla decantar-se —com en el cas d'il·lustres predecessors com ara Andrés Estellés— pel "vòmit de la llengua", per la necessitat catàrquica de dir tot el que duu dintre, de confessar-se al paper en blanc. Aquesta activitat té perills ben

coneguts: la repetició, la intranscendència, la manca de continguts lírics i morals, l'enfarfagament... Perills, tots ells, que Damià Huguet no sempre ha sabut o volgut bes-cantar. I cal tenir present que, sovint, aquesta voluntat d'anorreament poètic és, justament, el sentit màxim de la seva poesia: per això parlava jo de "necessitat catàr-quica". Parcerisas assenyalava també "un canvi important a la poesia de Damià Huguet", situat a la segona part de *Carn de vas*. Allà on "l'amor substitueix la ràbia del poeta contra si mateix". Hem d'afegir que precisament aquest camí que insinua Parcerisas s'ha transformat en un fet quan Huguet ja ens ha donat textos on l'amor i tota la seva sexualitat han tengut en ell un dels millors poemes eròtics de la nova poesia.

B) Vist el primer segment de la poesia de Damià Huguet, les característiques del qual resumeixen prou bé els mots esmentats de Francesc Parcerisas, hem d'en-dinsar-nos en el replanteig que l'autor de Campos va fer de la seva pràctica i veure en primer lloc la fita cabdal que en serà la prova. Es tracta del volum *Ofici de sords*. Aquest llibre —de títol suggerent i simbòlic tant de la duresa que és pròpia a l'escriptura d'Huguet com d'un superrealisme inclassificable en models urbans—, presenta diverses bases d'anàlisi que, des d'aquest espai, és impossible examinar amb l'atenció que requereixen. Precisament, doncs, per aquesta amplitud de perspectives que permet *Ofici de sords*, triaré un sistema enumeratiu i alhora formularé una invitació als nostres estudiosos de la literatura a examinar de la manera més completa possible els ressorts i les claus d'un poemari tan carregat de suggerències. En primer lloc unes estructures que divergeixen de la poesia anterior, i aquesta serà la seva primera capacitat de sorprendre el lector i el propi escriptor. Huguet, doncs, abandona aquí el versicle —més, potser, a la manera d'un Whitman que no a la d'un Blai Bonet— que va emprar a tota la seva obra. I aquestes influències rítmiques, amb inspiracions també de Dylan Thomas i César Vallejo, es transformen en la present experiència amb una manifestació de "poesia feta per tots" al gust de Ducasse. Material popular, aleshores, com en altres ocasions, tanmateix, però inserit definitivament en un absurd dramàtic, violat constantment per un pluja de models i referents artístics.

Per aclarir malentesos diguem que Huguet no pot ser qualificat d'una manera absoluta de realista. Creiem que el que explicarem pot desfer dubtes. Walt Disney, referint-se al seu engendre *kitsch Disneylandia*, digué en

una ocasió que no volia que el públic veiés el món tal com és mentre estigués dins el parc, volia que se sentissin dins un altre món. La sobrerealtat d'Huguet, de signe contrari, és la fusió de vida corrent en un medi treballador i tensió imaginativa. Visió, aleshores, del més enllà del real. Una realitat del món que hi és dins *Ofici de sords*, però precisament per assumir la vida aclaparadora de l'esperit. Més que mai veim el món en aquests telegrams que són els poemes d'*Ofici de sords*. Una importància primeríssima es fa evident, unida a la naixença d'aquesta realitat: llenguatge clavat dins sectors populars es transforma, amb exactesa rara, en obra d'art, demostrant així que fins el mot d'argot troba a la poesia una funció desmitificadora de tota forma culta que no sigui dinàmica i vertaderament vital.

Haurem de fixar-nos en la citació que obri el llibre. Res de casual té que pertanyi a un filòsof —la poesia, l'"acció" és pensament i passió per saber—. L'enriquiment de la llengua amb l'ús a què fa referència Rubert de Ventós al paràgraf que encapçala *Ofici de sords* és un lema bàsic d'Huguet. Un lèxic que ja coneixíem a d'altres llibres ara se'ns dona més seleccionat, amb intencions arrelades d'una altra forma al context: els poemes tenen en molts de casos una clara —i reeixida— proposició humorística, naturalment crítica i sarcàstica, amb una brevetat notòria. S'ha parlat, en motiu dels poemes curts, el seu to, etc., d'una influència de Miquel Bauçà, per la semblança de redaccions quasi epigramàtiques. Nosaltres voldríem afegir-hi un altre costat: la poesia quotidiana de Joan Brossa, per ventura pel seu caire ritual, que a Huguet s'hi troba molt arrelat. Ara bé, hem de tenir en compte que Bauçà tracta generalment una temàtica, una iconografia urbanes, mentre Huguet és gairebé rural. I finalment, per què no veure-hi també la petjada d'Estellés? Tot això, clar, d'una manera molt esquemàtica. *Ofici de sords* —en els seus poemes curts, sense títol, de vers lliure o emprant metres diversos com octosíl·lab, heptasíl·lab i decasíl·lab— pot, fins i tot, tenir analogies amb alguna peça d'*Homicidis* de Joan Palou.

Les experiències del poeta són múltiples, el reflex, probablement pàlid, és el llibre. ¿Quantes n'hi podem uillar a *Ofici de sords*? Diríem que n'hi ha més que provenen d'altres arts i no fan més que arribar a la literatura perquè Huguet creu, com Brossa, que els costats de la piràmide artística són inconcebibles un sense l'altre. En la plàstica tenen el seu origen peces com les següents:

"1. A cada pam del solc semblar-hi un llapis.

2. *Amollar la comporta del safareig
i deixar que la terra s'ameri
durant vuit dies consecutius.*
3. *Si es fa així, seguint aquest ordre establert,
al cap d'un mes començaran a néixer les estrofes
que serviran per enllestir el sonet.*" (p. 20)

"A) *S'embolica el monument de marbre
amb trossades de paper d'estrassa.*
B) *S'hi donen diverses passades de fil de porc,
fermant de dreta a esquerra.*
C) *Qualque nin hi escriu burots amb un carbó
o un guix.*
*La pluja de paperins
caurà devers les dotze."* (p. 36)

*"La instància, degudament signada
pel secretari, dos missers,
i el conseller de cultura,
l'han aferrada a una paret emblanquinada
de la Plaça Major.*

*A la dreta:
una gàbia de vidre amb tres puputs.*

*A l'esquerra:
una persiana tancada."* (p. 77)

*"Si de dia calau foc a la pinassa
les bufalagues formaran un triangle equilàter.
Però si és de nit
els estels es tenyiran de lluna
o tinta blanca,
potser."* (p. 102)

Concretament de l'art conceptual o de tendències estretament vinculades a aquest com l'art ecològic: el darrer poema citat és una meravellosa operació sobre el terreny. En el cinema, en canvi, són inspirats poemes que hom diria petits guions cinematogràfics, retalls, escenes, thrillers:

*"Té els ulls negres
i va sovint despenjada.*

*Es lleva el guant de pell
de la mà esquerra
per mossegar-se les ungles.*

*Mideix un metre setanta-quatre
i no duu les aixelles afaitades.*

*L'homénatge que surti a la darrera
seqüència, abans d'aparèixer
el nom del director."* (p. 101)

Però si hem de parlar del costat mordaç del llibre, l'humorisme a què hem fet referència, se'ns descobrirà que *Ofici de sords* té una opinió àcida i la seva expressió política és radical. Vet aquí uns quants exemples.

*"L'únic remei per combatre l'anarquia
consisteix en escriure anarquia en un paper
tenyint després el mot amb mercromina.*

*N. de la R.: En cas de que no hi hagi mercromina
s'afusella un home innocent
que no tengui més de vint-i-cinc anys."* (p. 18)

*"Si aquest mes no plou
s'eixugaran encara més les idees
del consistori municipal."* (p. 19)

*"La madona de Son Serra escorxava conills cada
dimecres; estenia les pells en un filferro i donava els
peus als cans de bou. Un dia de setembre de l'any
1939, dimarts, un veïnat li va fer avinent que cinc
homes havien afusellat el seu fill en un coster del ce-
mentiri: Plovía. La madona de Son Serra es va aixe-
car del tabulet, es vestí amb la mudada més nova i
va calar foc a la casa. Ara diuen que sense fer
testament."* (p. 106)

La mediocritat i la por del franquisme hi són palesos dins aquests tres poemes. Vora això, i finalment, el poeta hi encabirà la seva experimentació i investigació del significant, que l'ha menat a exercicis gens menyspreables; vegem quins són els seus signes. En un acostament més intens al sobreallegiríem les següents peces:

*"Al fons de la mar
un llibre obert va cobrint-se d'algues.*

*Els peixos se'l miren i fugen
perquè no saben llegir."* (p. 38)

*"Per sortir a pasturar
els caragols cerquen la lluna
que els hi convengui.*

*A mitja nit
podeu trobar-los
arran de qualsevol paret
llegint el diari
de la tarda."* (p. 40)

però s'ha de tenir present per damunt això el treball que forma la tercera i última part del llibre, intitulada *Crotolari*. Quatre poemes —més alguns fragments redactats igualment en planes anteriors— formen un

idioma inventat, en contacte amb les provatures avant-guardistes europees, del dadaisme al surrealisme, més a prop de Michaux que de Ball, però amb clares intencions de treballar sobre exercicis fònics. Entre nosaltres, a més d'algun text de Foix, i a Mallorca, potser només tinguem un precursor —avantguardista dels anys vint i trenta, en castellà—: Jacob Sureda amb algunes poesies del seu *El prestidigitador de los cinco sentidos*.”

Aquesta ha estat —molt resumida— la lectura d'una pràctica que ja es fa vàlida en el seu moviment, en la seva pròpia crítica rigorosa i posant en qüestionament la continuació textual. El desafiament que Huguet (es) va fer amb *Ofici de sords* havia de tenir un futur ric i divers, complex a partir tan sols d'aquesta experiència. Els recursos expressius que havia assolit s'integrarien dins el discurs de la continuïtat.

El 1977 apareixia un llibret editat a Inca i patrocinat pel col·legi “Beat Ramon Llull”, on Huguet publicava unes mostres de la seva obra que posteriorment adoptaria el títol de *Traus badats*. Aleshores ho titulava *Bestialment amant*, i seguia la línia del llibre examinat a aquest segon segment. Un any després Huguet inaugurava dins les seves edicions de Campos els quaderns *camp*, anant amb el títol *Com un peix dins el rostoll*. Resum d'experiències, el retorn a una poesia complexa de desenvolupament, sense la brevetat dels poemes d'*Ofici de sords*, podia fer pensar en una certa regressió; tanmateix la transgressió del seu text continuava endavant. Una lectura atenta dels onze poemes que integren el llibre ens ho diu tot d'una. Car es tracta d'un ample *collage* dins cada peça, on s'entruyellen les interrogacions, les imatges fixes i tot el paisatge rural i reflexiu que li és propi. Un quadern, doncs, molt dens, on la dramàtica tensió del poeta prepara una pulsio eròtica que s'haurà d'estructurar, definitivament a *Traus badats*. Dins la considerable matèria textual d'aquest quadern no podem oblidar el seu contrapunt: el treball visual en marxa d'una altra mostra que apareix el mateix 1978. Ens referim a *Poemoteca*, en edició molt limitada i fora de col·lecció, on Huguet ens va donar un sistema de confecció poètica a partir de la tria de mots dins textos de la revista *Lluc*. L'efecte visual determina un dels llibres actuals més interessants de la poesia visual catalana.

Que ambdues pràctiques vagin paral·leles ens indica, sens dubte, la voluntat del poeta de pouar regularment i ininterrompuda diversos camps expressius. Així, l'any següent, el 1979, Huguet publicaria dos llibres més seguint aquesta tònica. El mes d'agost sortia a la llum *Carcelles d'allis* i el mes de novembre *Traus badats*. El primer dins una col·lecció creada, fins avui, només per a aquest text, i *Àlbum* (1980) i el segon dins *Guaret*. *Carcelles d'allis* és un escrit d'una sola pàgina, repetit al llarg de tot el volum, en la línia de la darrera part d'*Ofici de sords*. La ironia hi és palesa: una citació de Guillem Colom encapçalava el llibre. Tanmateix la repeticio del motlo es fa excessiva, i la temptativa no es pot considerar plenament reeixida. Tan sols és la prova constant de l'enorme inquietud que mou el seu autor, malgrat l'enlluernament que el llibre pot provocar i que no invalida l'anàlisi que alguns crítics n'han fet. *Carcelles d'allis* resulta, per exemple, per Joan Mas i Vives, “... repeticio d'una única pàgina confegida amb significants de nova creacio, malgrat el vernís d'antigor, que no al·ludeixen a cap significat explícit. L'obra, per tant, no és més que això, l'expressio de la denuncia de l'esoterisme absolutament arbitrari...”. Per Jaume Pont es tracta d’“Una provocacio que comença en la mateixa factura material del llibre i acaba en la dissolucio total del discurs a l'ús”. (...) “Una clara dissolucio del conjunt normatiu de valors nobles del llenguatge, de tot allò que s'entén com a sinònim d'elegància, claredat, correccio, etc., arriba al seu punt màxim pel que fa al llenguatge escritural a Carcelles d'allis obra fora de tota classificacio on el poeta s'abandona a la total mutacio fonètica del text...”.

Tota una altra cosa és, en canvi, *Traus badats*. Aquí tenim, amb tot rigor, la proposta eròtica d'Huguet: un poemari sobre l'amor —reveladorament dedicat a André Pieyre de Mandiargues—, amb poemes composts per un quartet i un vers sol, amb rima consonant i emprant el decasílab. Un erotisme, però, i diguem-ho aviat, arrelat a la terra del poeta, amb el seu tarannà i amb tota la riquesa lingüística que li calia, amb l'escatologia i l'argot que desfan amb un esclat bellíssim el puritanisme i l'eufemisme que tan sovint adesen l'escriptura amorosa.⁵ Una realitat, doncs, que en cap moment es fa prosaica, que combina amb l'humor de la diccio i la llibertat com a lema:

(5) No ens podem sentir d'acord amb la darrera frase de l'article de Mas i Vives: “Tot i així em sembla que en alguns passatges, molt poc nombrosos dins el conjunt del llibre, Huguet no sap vèncer el perill de la vulgaritat”. Nosaltres pensam, amb Marx, i amb el desenvolupament de Bataille, que “tant a la història com a la natura la podridura és el laboratori de la vida”.

*"Més d'un pic has cagat dins la ferrada.
Més d'un pic en lloc pla has ensopegat.
Més d'un pic has badat, ben eixancada.
Més d'un pic sense talent has menjat.*

Has volgut i consentit esser una bleda escaldada."
(p. 39)

Tenim, doncs, altre cop el treball de síntesi, de contenció que Huguet ens oferia a *Ofici de sords*, i que a *Com un peix dins el rostoll*, de totes maneres, havia manejat de forma diferent. Ara, a més a més, Huguet ens forneix la seva teoria sobre el mirall dels nostres clàssics. Contràriament al retoricisme d'alguns poetes de la seva generació (com ja va fer notar Mas i Vives a l'assaig esmentat), Huguet ens comunica la dimensió convulsiva que ens arriba, com un raig laser, del túnel del temps on la veu de March, Martorell, Vicenç Garcia (tot i que pertanyi a la Decadència), Roís de Corella... és absolutament clara. "*Dels clàssics —diu Mas i Vives—, hom pot aprofitar la tècnica, la rotunditat del decasil·lab, però això és secundari i fins i tot pot resultar castrador si es renuncia a viure al segle XX i a expressar-se en el llenguatge més viu que es tingui a l'abast.*" Ja és obvi, doncs, que podem parlar d'un estil inconfusible, d'una parla pròpia dins l'escriptura del poeta; i dins *Traus badats* se'ns fa avinent amb més decisió que mai el lligam estret que l'autor ha volgut establir entre llenguatge popular i la veu culta que assumeix les urgències d'enregistrar tots els missatges. Aquesta és, per descomptat, una resposta a les tendències arnades del neopopularisme, i un compromís indiscutible envers el seu propi poble com pocs dels "nous" poetes estableixen. L'angoixa i el plaer del sexe, la condició humana dins un cosmos minúscul, fa de *Traus badats* un recull matemàtic i aspre, dur com un pilot de sang petrificada:

*"Els llavis del desig la gola eixuguen,
escalfats amb fortors i mitges veus.
Ho sé, consentiràs fugir dels teus
per destorbar allò que els altres puguen.*

Als teus mugrons hi mamaran guineus. (p. 43)

Vora aquest compromís amb la modernitat resol't amb una intel·ligència decidida, en tenim un altre (que clourà aquest assaig sobre Huguet) des de la perspectiva del contrapunt, ja habitual en Huguet. Ens referim a l'última *plaque* que ha donat a conèixer sense que aquest verb es pugui emprar amb tota la seva extensió, car el poeta n'ha fet una edició de cinquanta exemplars ciclostilats. El seu títol és *Album* i es troba inserit dins el camp visual, però més enllà de la poesia visual *stricto sensu*, perquè un examen a fons del cos, de l'objecte ens remet a un subjecte endinsat en les provatures de l'art conceptual. Sens dubte és una obra molt més madura que l'intent de *Carcelles d'allís*, i més avançada que *Poemoteca*. No tan sols perquè *Album* eixampli el camp visual i textual, sinó perquè la imatge correspon, encaixa amb un text al seu servei, hiperrealista, lluny del pur decorativisme que en tantes ocasions ha cercat la nostra societat literària en el pintor. Vora aquesta estructura tenim un resultat que produeix una qualitat matèrica sorprenent i reveladora, tot i que a nivell d'art internacional estiguem acostumats a veure'n de semblants: *Album* no és més que una sèrie de fotografies —fetes en color però reproduïdes aquí en el "color" de la fotocòpia—, "*...on els consells de l'autor pel bon ús de la càmera fotogràfica es troben totalment dissociats de les fotografies que els il·lustren*", com diu Pont. El text, aleshores, és suport i la imatge —borrosa— es constitueix en escriptura.

L'obra prolífica de Damià Huguet ja és un document per estudiar des de molts angles. La lingüística, la psicoanàlisi, la història, la sociologia són disciplines amb les quals es pot investigar a través d'aquesta escriptura apassionada i viva, calenta i paradoxal, que ha nascut dins una Mallorca enmig de la cruïlla dels canvis socials, gairebé sense cap facilitat, instintiva i autodidacta. Cal insistir, doncs, en aquesta invitació a l'anàlisi fonda que feia al principi. Una mar de sorpreses espera el lector de la poesia de Damià Huguet.

Aclariment: Hem volgut reduir l'apartat de notes a fi que el lector trobi directament les citacions a la bibliografia recollida a continuació.

El lector, a més de tenir en compte les antologies esmentades d'Altaió/Sala-Valldaura i Marco/Pont, i la *Antologia da novíssima poesia catala* de Manuel de Seabra (Ed. Futura, Lisboa, 1974), pot consultar els següents treballs sobre Damià Huguet:

- ALBERTI, Josep: "Damià Huguet i el text en progrés". "Diario de Mallorca", 12 de setembre de 1976.
- ALBERTI, Josep: "Damià Huguet i la situació poètica a Mallorca". "Serra d'Or", setembre de 1977.
- ALBERTI, Josep: "A les Illes, una poesia de ruptura?" "Serra d'Or", juliol-agost 1980.
- A (RBOA), M (IQUEL): "72: J. Albertí, D. Huguet, B. Nadal". "Sóller", 5 agost de 1972.
- BONET, Blai: "Retrat", dins "Poesia 72", pp. 51-58.
- BONET, Juan: "Damià Huguet poeta sense garrigues ni cavalls". "Balears", 21 setembre de 1978.
- BONET, Juan: "Los poetas que da la tierra". "Balears", 17 gener de 1980.
- CODINA, Francesc: "Alguns aspectes de la poesia de Damià Huguet". "Reduccions", núm. 2. Vic, primavera 1977.
- DOLC, Miquel: "La pasión de Damià Huguet". "La Vanguardia", 1 febrer de 1979.
- FERRET, Andrés: "Damià Huguet o las dificultades de la poesía". "Diario de Mallorca", 14 juny de 1973.
- LLOMPART, Josep Maria: "La poesia a Mallorca". "Tele/eXprés", 20 novembre de 1976.
- LLOMPART, Josep Maria: "Damià Huguet i la poesia". "Avui", 22 agost de 1976.
- MANRESA, Joan: "Cinc minuts, ginebra i molta vida al costat, amb en Damià Huguet". "Felanitx", 19 maig de 1973.
- MAS I VIVES, Joan: "Traus badats" dins l'itinerari de Damià Huguet". "Avui", 22 agost de 1980.
- MELENDRES, Jaume: "Por la boca muere el pez". "Tele/eXprés", 26 setembre de 1973.
- MELENDRES, Jaume: "Amb qui dorm la Magdalena?". "Tele/eXprés", 1 setembre de 1976.
- MIR, Gregori: "Poesia 72: Albertí, Huguet, Nadal". "Ultima Hora", 9 juliol de 1972.
- MIR, Gregori: "Pròleg a *Carn de vas*". Pp. 9-15, gener de 1975.
- MOLINA CAMPOS, Enrique: "Abrazo a Damià Huguet". "Ultima Hora", 14 juliol de 1972.
- MOLINA CAMPOS, Enrique: "5 minutos con Damià Huguet". "Ultima Hora", 13 juliol de 1973.
- NADAL, Bernat: "Carta a Damià Huguet: Per què poesia?". "Diario de Mallorca", 19 juliol de 1973.
- PARCERISAS, Francesc: "La poesia recent de Damià Huguet". "Diario de Mallorca", 19 desembre de 1976.
- PONS, Damià: "Poesia 72: Albertí, Huguet, Nadal". "Lluc", octubre de 1972.
- PONT, Jaume: "Singularitat i pluralitat en la poesia de Damià Huguet". "Avui", 13 novembre de 1980.
- SULLA, Enric: "La poesia catalana jove: una alternativa al realisme". "Els Marges", núm. 1, maig 1974, p. 121.

INTERVIUS:

- "Diàleg amb Damià Huguet. Guanyador del I Certamen Blanquerna de Poesia". Anònim. "Manacor", 24 maig de 1969.
- "Escrito para una representación" por Santiago Miró, "Ultima Hora", 21 abril de 1972.
- "La isla y sus intelectuales: Damià Huguet" per Santiago Miró. "Ultima Hora", 16 març de 1973.
- "Entreviu amb Margalida Capellà". "Diario de Mallorca", 12 abril de 1974.
- "Damià Huguet i l'erotisme de "Traus badats" per Antoni Rosselló. "Diario de Mallorca", 13 juny de 1980.